

**Biblioteca ASTRA,
Corpul B**

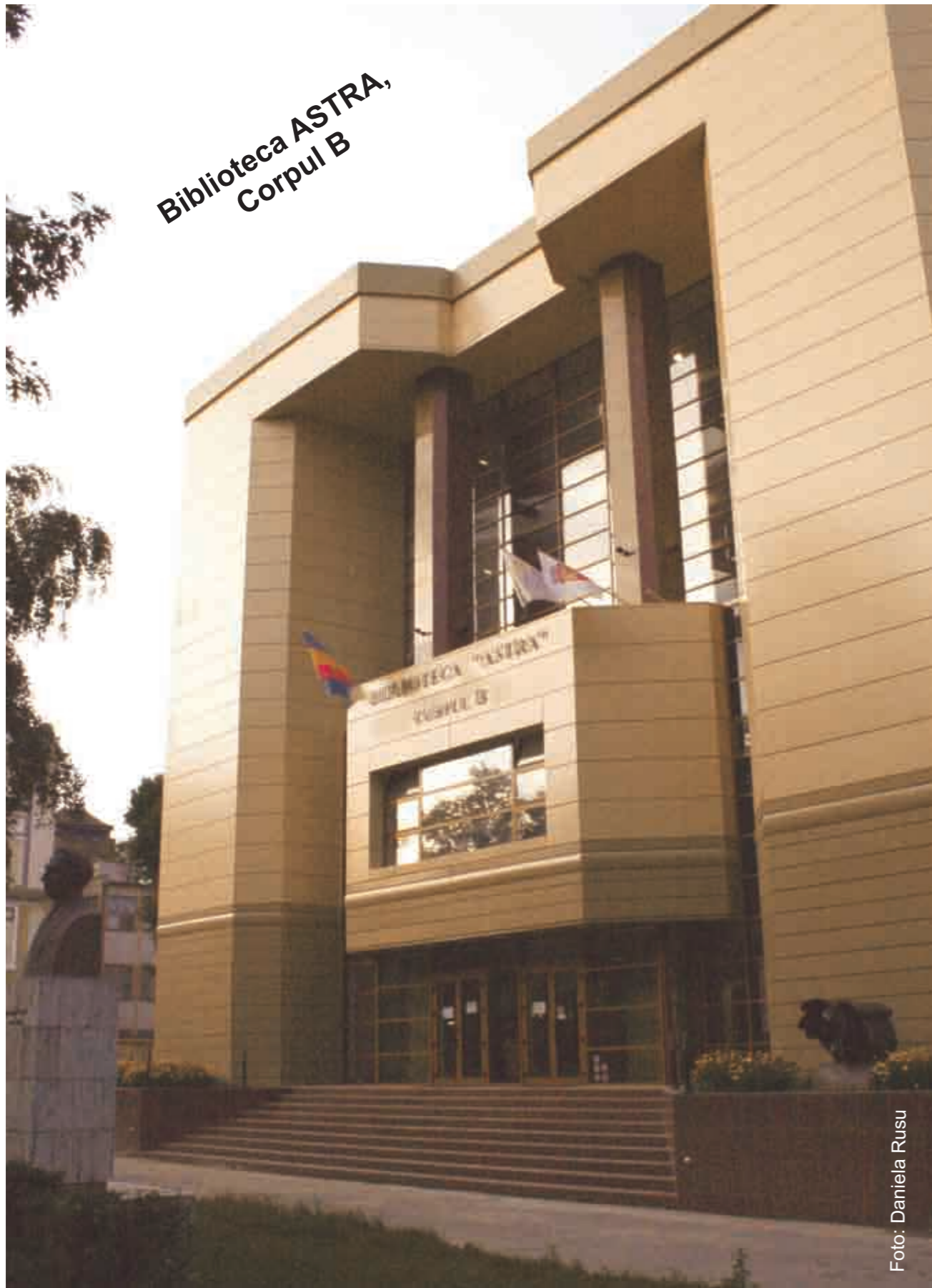
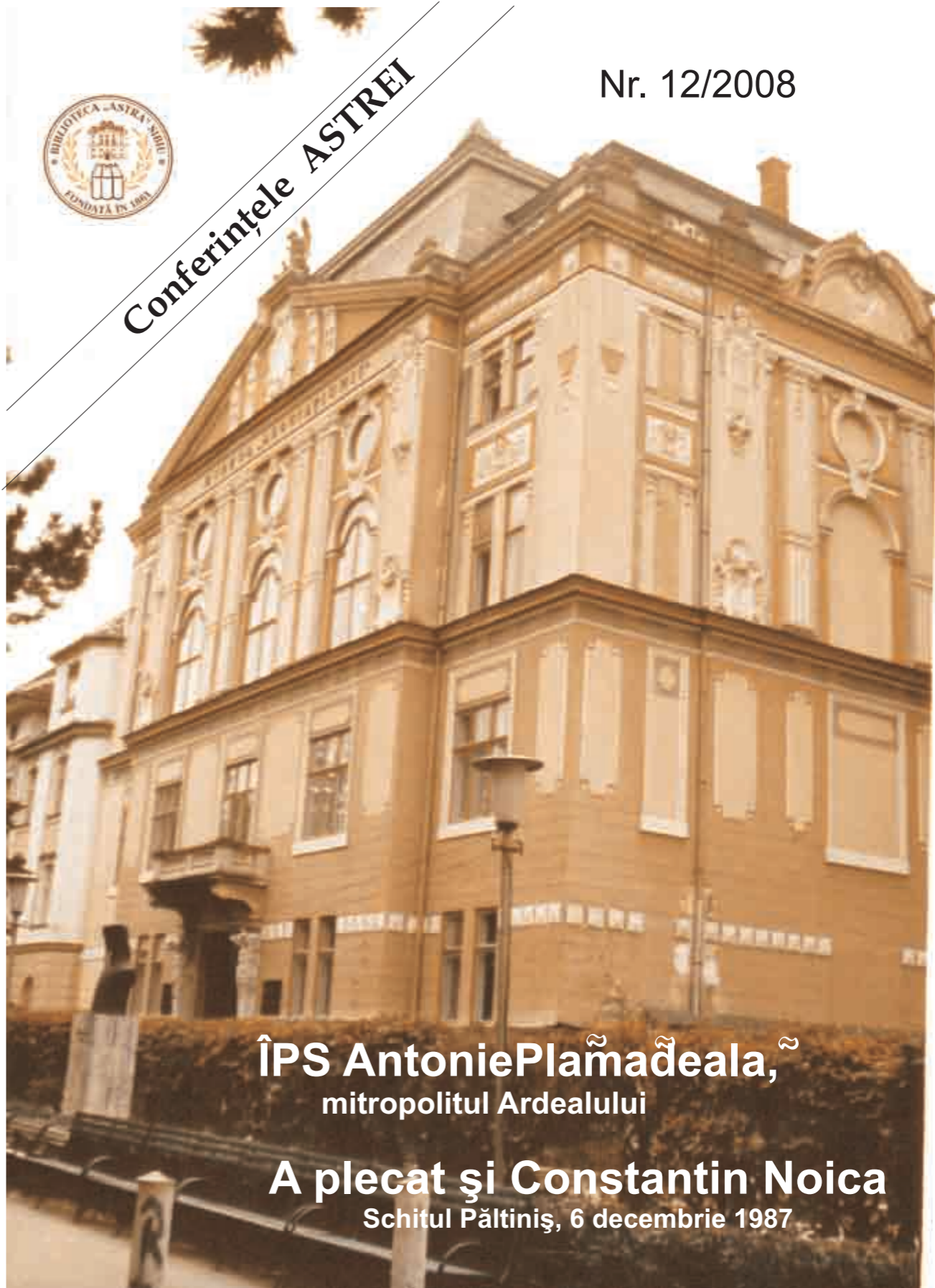

Foto: Daniela Rusu

Conferințele ASTREI

Nr. 12/2008

**ÎPS Antonie Plămădeala,
mitropolitul Ardealului**

A plecat și Constantin Noica
Schitul Păltiniș, 6 decembrie 1987

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU

**Conferințele Bibliotecii ASTRA
Î.P.S. dr. Antonie Plămădeală, mitropolitul Ardealului:
A plecat și Constantin Noica
Schitul Păltiniș, 6 decembrie 1987**

Coordonatorul colecției: **Onuc Nemeș-Vintilă**
Tehnoredactare computerizată: Florinela Vasilescu
Grafică copertă: Daniela Rusu
Lucrare realizată la tipografia Bibliotecii ASTRA
Tiraj: 50 exemplare

*Versiunea în format electronic a conferinței se află la Biblioteca ASTRA,
Compartimentul Colecții Speciale*

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU

Str. George Barițiu, nr. 5/7
550178 Sibiu/România

Tel: +40 269 210551
Fax: +40 269 215775
Internet: www.bjastrasibiu.ro
E-mail.: bjastrasibiu@yahoo.com

ISSN: 1843 - 4754

Constantin Noica
(1909-1987)

Constantin Noica Date bio-bibliografice

Născut în localitatea Vitănești, jud. Teleorman. Cursuri la liceele „Dimitrie Cantemir” și „Spiru Haret” din București. Debutază ca licean în revista „Vlăstarul” (1927). Cursuri universitare la Facultatea de Litere și Filozofie din București (1928-1931).

A fost bibliotecar la Seminarul de istorie a filozofiei, membru al Asociației „Criterion” (1932-1934); studii pentru specializare în Franța (1938-1939); doctoratul în filozofie la Universitatea din București, cu teza *Schiță pentru istoria lui cum e cu puțință ceva nou* (publicată în același an 1940).

În anii războiului mondial este referent pentru filozofie în cadrul Institutului româno-german de la Berlin; editează, împreună cu C. Floru și Mircea Vulcănescu, patru cursuri universitare ale profesorului Nae Ionescu și anuarul „Izvoare de filozofie” (1942-1943); în toamna anului 1943 îi este respinsă participarea la concursul pentru ocuparea conferinței de Filozofie a culturii și a istoriei.

Între 1949-1958 are domiciliul forțat la Cîmpulung-Muscel, iar între decembrie 1958 – august 1964 este deținut politic.

Din 1965 este cercetător principal la Centrul de Logică al Academiei Române, de unde se va pensiona în 1975. Ultimii ani de viață i-a petrecut la Păltiniș, unde se află și mormântul său.

În 1988 i s-a acordat Premiul Herder, iar în 1990 a fost primit Membru Post-mortem al Academiei Române.

Preocupările filozofice ale lui Constantin Noica au cuprins întregul câmp al filozofiei, de la gnoseologie, filozofia culturii, axiologie și antropologie filozofică la ontologie și logică, de la istoria filozofiei la filozofia sistematică, de la filozofia antică la cea contemporană, de la editări, traduceri sau interpretări la critică și creație.

Lucrări principale: *Mathesis sau bucuriile simple* (1934), *Pagini despre sufletul românesc* (1944), *Rostirea filozofică românească* (1970), *Creație și frumos în rostirea românească* (1973), *Eminescu sau gânduri despre omul deplin al culturii românești* (1975), *Sentimentul românesc al ființei* (1978), *Povestiri despre om* (1980), *Devenirea întru ființă* (1981), *De dignitate Europae* (1988), *Introducere la miracolul Eminescian* (1992) ș.a.

Din această serie au apărut conferințele ținute de:

Octavian Paler
Constantin Noica
Horia Bernea
Rodica Braga
Mircea Braga
Ion Agârbiceanu (*restituiri vol. I, vol. II*)
(1a) Inaugurarea Bibliotecii ASTRA, Corpul B, 1 ianuarie 2007
Pr. acad. Mircea Păcurariu
Ioan Lupaș
Victor V. Grecu

Conferințe pregătite pentru editare:

Eginald Schlattner
Joachim Wittstock
Nora Iuga
Liliana Ursu
Iuliu Paul

Î.P.S. dr. Antonie Plămădeală, mitropolitul Ardealului

A plecat și Constantin Noica

*Cuvânt rostit de ÎPS Antonie Plămădeală la înmormântarea lui
Constantin Noica.
Schitul Păltiniș, 6 decembrie 1987*

Am vorbit cu Dumnezeu despre Noica, slujindu-i înmormântarea după tradiția ortodoxă. Cu Dvs. mi-e mai greu să vorbesc. Nu pot ține o cuvântare despre Noica. Mai ales în prezența lui. De vorbă cu el am stat adesea. Era altceva. Dar să vă vorbesc despre el, și să pară inevitabil, că vorbesc dintr-o rutină de sacerdot - “că așa se face”- nu se poate. Dvs. știți mult mai multe despre dânsul, m-ați putea asculta cu îngăduință tot din rutină, ceea ce nu-i plăcea lui Noica. Și-apoi ce-aș putea spune: cel mai mare filozof contemporan, înțeleptul, bunul – acestea se spun de obicei de prisos să se spună! Știe toată lumea. Pe astfel de oameni ar trebui să-i petrecem în tăcere. Și, omenește, să se lase lacrimile să curgă și să vorbească în limba lor, ceea ce nu pot spune cuvintele. El însuși scria undeva: *“La început a fost cuvântul, dar cuvântul era la DUMNEZEU. Omul trebuie să înceapă cu tăcerea.*

De aici începem noi cu adevărat, pentru că aici încep treptele desăvârșirii noastre. Pe noi cuvântul ne înstrăinează de noi. Singură, tăcerea ne apropie, singură ea ne restituie nouă înșine”.

El lămurește mai departe că această tăcere “e adesea încărcată de chemări” (Comentariu la *Treptele desăvârșirii*, în rev. Adsum).

Îi plăcea simplitatea, dar nu simplificarea și reducerea la o singură dimensiune, când erau implicate mai multe. Așa că nu voi vorbi despre Noica. Nici cu Noica nu voi mai vorbi, pentru că acum nu mi-ar mai răspunde și m-ar

lăsa cu întrebările sau cu vorbele mele aruncate în gol. Voi face, cu îngăduința Dvs, altceva:

Îl voi lăsa pe Noica să ne vorbească.

Să ne spună câte ceva. Nu să ne citească un tratat, pe care să-l dezbată cu Liiceanu sau cu Pleșu. Am risca asta chiar și aici, căci *Jurnalul* trebuie continuat și sper să se găsească o modalitate de dialog în continuare.

Îl vom ruga să ne citească niște vechi pasagii disperate. Poate chiar din acelea contrazise tot de el mai târziu. *Contrazise*, poate, dar *zise*, *totuși*. Rămase în lada de zestre, în izvoarele care l-au alcătuit. Nu va fi ceva sistematic, precum vă și imaginați, pentru că nu e posibil, și pentru că nu-i plăceau sistemele. Se voia liber. Nu va fi nici foarte nou despre el ceea ce vă voi spune. Știți cât de pretențios era cu noul și cât prețuia chiar redescoperirea banalităților, cu condiția să le redescoperim noi. Lui, tot ce era sau devenea al nostru, îi era scump, valoros. Vor fi însă pasagii care să se potrivească, așa, cât de cât, cu logica momentului, care să ne spună ceva despre cum își înțelegea, sau mai exact, cum și-a gândit trecerea aceasta paradoxală, ca multe dintre sentințele lui, trecerea *sub*, ca să poate ajunge *deasupra*. A scris în tinerețe un tratat *De coelo!*

Poate, ascultându-l, ne vom întâlni cu un Noica necunoscut “chiar așa”, deși nu sunt sigur. Cei care nu-l veți recunoaște, fiți totuși încredințați că cel care vorbește este el.

L-a preocupat, precum știți, o viață întreagă, *devenirea*. Și l-a preocupat *pentru o moarte întreagă*, dacă cumva replica stilistică e permisă. *Devenirea* avea la el, în final, nu o limită, ci o deschidere. Dar poarta nu se deschide decât celui *devenit* ființă, celui ce se cucerește, se descopere, se descotorosește de balast și de toate plusurile inofensive și inutile, ca îngerul lui Leonardo Da Vinci din blocul de marmoră.

Nu se poate să nu știți toți de acea revistă în număr unic, acel capriciu, care a fost revista scrisă, cu o singură excepție, în întregime de el însuși în august 1940, după ce, precum singur se plângea, a așteptat autorizația la cererea depusă în ianuarie. Deci din ianuarie în august! Revista s-a numit inspirat și cumva criptic, deci adresată unei lumi romane: ADSUM. Mai întâi: E scrisă toată sub generice luate din *Evangelii*, din *Faptele Apostolilor* și din *Epistolele Pauline*. Poate de aici i se trage preferința pentru stilul epistolar! E interesant de descoperit și preferințele lui biblice! Dar porniserăm de la afirmația că l-a preocupat o viață întreagă *devenirea, pentru o moarte întreagă!* Unul din articolele din revistă de care am amintit e intitulat: “*Spiritualitate și moarte*”, iar acel articol unic al altcuiva, semnat “*Mircea K.*” și admis prin excepție de Noica în revista “sa” e intitulat: “*Gânduri despre marea trecere*”. Nu-l vom asculta pe acesta, deși e foarte noician. *Iată* ce scria Noica însuși: “*Definirea omului e definirea la limită, a sa. Acesta e semnul spiritualizării, de aici începe să fie activ spiritual. Înțelegând, deci, prin spiritualitate, o inițiere la moarte, singură aceasta este o inițiere la viață; adică determinarea prin tipul de moarte către care aspiți, la tipul de viață pe care nădăjduiești să-l atingi. Creștinismul este prin excelență spiritualitate, inițiere la moarte. Prin inițiere la toate suferințele Mântuitorului, prin acea permanentă “Imitatio Christi”, pe care trebuie să o săvârșească orice creștin, viața sa capătă un sens și o plinătate, în perspectiva sfârșitului său. Nu sunt valabile decât acele revoluții spirituale care, inițiind la moarte, își găsesc, înăuntrul lor, profitul a cărui viață și moarte să poată deveni exemplare*”.

(Adsum)

Printre textele pe care le-a ales din Sf. Pavel și le-a preasărat în chenare prin colțurile revistei sale e și acesta: “*Vrăjmașul cel din urmă care va fi nimicit, va fi moartea. Unde-ți este biruința, moarte?*” (I Cor. XV, 26, 55).

Sfântul Pavel și Noica!

Precum un ascet în pustiurile Nitriei, luptând împotriva orgoliilor și a slavei deșarte, care mor de tot doar când omul învie din moarte. Noica optase pentru *smerenie*:

Iată-l comentând “*Treptele desăvârșirii*” din “Învățăturile lui Neagoe Basarab”:

“*Smerenia face socoteală de cele ce vor să fie. De aceea te și înalță: te face nădăjduitor. Îți deschide porțile unei lumi – alta decât cea părăsită – în care te-ai putea afla cândva. Există o lume care va să vie. Vezi să nu te prindă nepregătit*”. (Însemnări, Adsum).

Noica s-a pregătit toată viața, știindu-se heideggerian: *Sein zum Tode*, știindu-se “*existență spre moarte*”, dar și biblic: “*Ne-a rânduit Dumnezeu ca pe niște osândiți la moarte*” (I Cor. IV, 9).

Noica avea chipul smereniei și chiar al *Smereniei smereniei*, spre a o împiedeca pe cea simplă să fie orgoliu disimulat, păcatul cel mai cumplit al smeriților.

El face deosebire între smerenie și umilință: “*Umilit e viermele, smerită e ființa*”. Adevărata smerenie vine din ”*frică*” și când vorbește de ea pune în paranteză numele lui Heidegger, ca să se știe că nu-și uită dimensiunea de filozof, din clasa unora ca Heidegger. Dar cum explică Noica, *frica și smerenia*, e uimitor de patristic: “*Frica îți dă mai mult decât simțământul neputinței tale; îți dă pe cel al atotputerniciei Altuia. Te smerești în fața Lui, te smerești din toată nemernicia ființei tale. Și nu te înalță smerenia?*”

Aceasta e înălțimea de pe care nu se poate cădea!

Deși era eclectic în general, și aceasta venea din bunătatea lui, din înțelegerea pentru om, și pentru fiecare om cu gândirea lui, nu făcea rabat preciziei și atitudinii, când era vorba de el însuși.

Îl preocupa, întru devenire, desăvârșirea, parcă spre a răspunde celui:
“Fiți desăvârșiți!”

Calea, în afară de smerenie, o vedea în dragoste.

O tâlcuire a sa la *Parabola Fiului Risipitor*, se oprește mai ales asupra Fiului cuminte, rămas acasă în ascultare, acela care, “*nu poate ierta dragostea tatălui pentru cel care a risipit*”. Zice Noica despre el:

“*La ce bun atâta supunere și atâta cumițenie, dacă n-a putut intra în inima sa și nițică dragoste?*” (Intelligentia quae non intelligit, Adsum)

Iată un Noica al bunătății: Să pornim de la o întrebare oarecum insolită: “*Avem dreptul să suferim la moartea unor oameni a căror viață n-am înțeles-o întotdeauna?*”

Nu, nu e întrebarea mea. Câți dintre Dvs. știu că e întrebarea lui Noica la moartea lui Sahia? El și-a mărturisit durerea la moartea acestuia, motivându-și-o astfel: “*Alexandru Sahia ar îngădui-o*” (în *Vremea*, 22 aug. 1937, p. 9, “*Un gând pentru Alexandru Sahia*”).

Vreți să știți de ce? Pentru același motiv pentru care s-a simțit el îngăduit de Sahia: “*El era atât de bun – ce altceva decât bun, e de spus în cazul unor suflete de alcătuirea acestuia? - încât a știu să rabde totul ce-l privea pe el: nedreptatea, sărăcia, suferința fizică, neînțelegerea. Numai în ce privește pe ceilalți inima sa cunoștea mânia*” (*Vremea*, cit.). Noica era bun!

Se vor pune multe întrebări cu privire la credința lui Noica. Poate din smerenie, poate din rațiuni numai de el cunoscute, de taină, mulți oameni mari se lasă ghiciți în privința aceasta. Un ultim exemplu e prietenul său, Eliade. Și se vor spune de toate. Cu temei și pentru unele și pentru altele. Pe mine m-a rugat în mai multe rânduri să-l adopostesc aici, la schit! Putea să ceară altceva. Că nu era lipsit de idei și nici indiferent față de moarte. A vrut aici! Și nu mai comentez.

A iubit singurătatea Păltinișului cu iubire de sihastru. L-am închinoviat aici, la schitul unde de multe ori și-a prospectat locul de veci, în vecinătatea celui temporar. Ne ziceam “vecine”, și iată am ajuns vecini, trecut în această nouă identitate mai familiară, de “robul lui Dumnezeu, Constantin” în familia în care toți ne vom întâlni spunându-ne ca frații pe numele mic de botez.

Iubea Transilvania, munții, el omul de câmpie, dornic de înălțimi! Dintr-o carte pe care vroia să o tipărească în nemțește “Contribuții la o istorie a vieții spirituale românești” au rămas niște capitole apărute în românește sub titlul: “*Pagini despre sufletul românesc*”. Un capitol e intitulat: “*Ardealul în spiritualitatea românească*”.

Dacă cineva vrea să vadă cât de în serios a lut un text din *Apocalips* și cum l-a aplicat la istorie, la indivizi și, sunt sigur, mai ales la sine, să asculte. “*Vreți să știți încă un lucru? Cele mai crude războaie, cele mai sângeroase inchiziții, nu sunt ale fanaticilor; sunt ale căldușilor. Un fanatic are măcar o morală: cea de fanatic. Căldușul n-are nici una, în afară de cea a confortului etic în care se află. Odată scos din acest confort el e fără cruțare. Să te ferești de extremismul omului călduș*”. (Adsum)

Iată și textul din *Apocalips*: “*Cunosc faptele tale: Tu nu ești nici rece, nici fierbinte! O! de-ai fi rece sau fierbinte! Dar fiindcă tu nu ești nici rece, nici fierbinte, ci călduș, de aceea te voi scuipa din gura Mea*”. (Apoc. III, 15-16).

Noica a fost un constructiv, un generos al înnoirii permanente, al acțiunii, al muncii și dacă e să-i admitem un fanaticism, acesta a fost acela *al defînirii*, al clarității. Să-l ascultăm, ridicând aceasta până la dimensiunea neamului: “*Ca neam ori ca individ, trebuie să te pui în discuție, să te înnoiești și să tinzi către necurmata ta defînire*”. (*Spiritualitate și moarte*, Adsum). Se va fi contrazis în căutarea de sine. De ce nu?

Nu-i plăceau “*ideile gata făcute*”. E expresia lui. Și alta tot a lui: “*Lupta cea mare a spiritului e cu inerția*”. (Însemnări, Adsum)

Unul din păcatele cele mai mari după Noica este dorința făptuirii de a-L imita pe *Făptuitor duminica*: “*adică a sta în nemișcare*”, adică a se odihni. (Însemnări, Adsum). Făptura trebuie să fie într-o devenire permanentă.

A fost și un patriot: “*Neamul tău va fi viu atâta timp cât îți va fi dat să spui: Cred (în) România legendară*” (Însemnări, Adsum).

În sfârșit, întrebarea inevitabilă la ora bilanțului: Ce a adus Noica în cultura română? Nu e nici ușor, nu e nici cazul să încercăm a spune aici. Cum să faci dintr-o stea o minge? Din trei sferturi de secol, câteva minute? Moștenirea lui rămâne pe seama exegeților, pâine pentru eternitate și izvorul Noica rămâne să curgă în veci și să dea de băut apă proaspătă multor generații. Câți nu vor încerca să deslușească “*sinele și sinea*”, a fi “*în*” și a fi “*întru*”, “*devenirea într-o ființă*” și “*devenirea într-o devenire*”?

Ce biblic e în gândirea lui acel “*întru*” care a devenit la el din cuvânt, aproape sistem! Ca în vorbirea îngerului de la Betleem în traducerea corectă: “*Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, întru oameni bunăvoire*”. *Întru*, nu *între*, cum spunem toți traducând greșit din grecește.

Și cine va tâlcui negreșelnic acel “*Am vrut să îmbrățișez pe cei care mă îmbrățișează, să cuprind cuprinderea care mă cuprinde*”.

E de ajuns să introducem aici niște majuscule la un pronume (Cel) și la un substantiv (Cuprinderea), ca să ieșim din labirintul în care ne poate rătăci mult și bine filozofia, și să vedem ce simplă e, cum zice tot Noica undeva: “*destăinuirea*”, spre deosebire de “*descifrare*” care e ceva exterior. Noica se destăinuiește aici, ascunzându-se în taina câtorva litere, precum Iahve – Șehina în literele Scripturii. De acolo își va fi împrumutat ideea.

Nu întotdeauna a avut dreptate. Când a vrut să fie și profet, anticipând stări pe care nu le trăise, s-a înșelat. Avea sub 30 de ani, când a făcut o greșală. Errare... Iat-o: *“M-am gândit odată la lucrul acesta cu adevărat tragic: nu țesuturile îmbătrânesc, nu arterele, nu inima, ci spiritul acesta incoruptibil, nu se mai înnoiște și nu se mai înnoiște. Murim pentru că nu avem altceva de făcut”*. (Familia, seria III-a, nr. 9-10, nov.-dec., 1936).

Noica ar mai fi avut multe de făcut! *Dar nu noi hotărâm unde să ne oprim*. Aceasta, totuși, o știa.

Dar i s-a împlinit prin moartea aceasta o rugăciune. Aceea de a “trece” cu spiritul încă întreg.

Înainte de a împlini vârsta de 30 de ani cerea: *“Dați-mi voie să umplu «această» viață; mai mult nu vă cer, mai mult nu am dreptul să cer”*. (Familia, cit.)

Rugăciunea aceasta i-a fost ascultată din plin.

Trece dincolo unul din familia noastră a oamenilor, a prietenilor, a românilor, cu care *s-a simțit solidar în destin*.

Să-l ascultăm: *“Nu aparținem, fiecare, câte unei familii, câte unei familii spirituale, dincolo, de care “nu vedem”, dincolo de care “nu suntem”. Nu este o familie, una singură, zarea noastră toată? Putem noi altceva – substanțialicește altceva – decât pot cei din familia noastră? Pierim noi de altă moarte decât pier cei din tagma noastră?”*. (Familia, loc. cit.)

“Împăcarea cu lumea” se numea textul. Noica n-a fost, filosoficește vorbind, un revoltat. Pentru că a fost înțelept.

Și cred că nu merg prea departe de ceea ce m-ar îndreptăți o concluzie foarte simplă, pe premisa acestei împăcări cu lumea dacă voi zice că, creștinește, nu te poți împăca cu lumea, dacă nu te-ai împăcat mai întâi cu

Dumnezeu. Sau și altfel: dacă nu te-ai împăcat cu Dumnezeu, cu lumea e mai greu!

Dacă din toate aceste frânturi de icoane pe sticlă, spartă de durere și înmărmurire în fața misterului trecerii, veți reuși, asamblându-le să refaceți cât de cât o schiță de portret a lui Constantin Noica, așa cum a fost, adăugând și tot ce mai știe fiecare din Dvs. - desigur mult mai multe, mai savante și mai consistente, - sper să obținem de la dânsul, acum, acel zâmbet de îngăduință supremă, de răbdare, de judecată numai de el știută, dar nu rea, zâmbet cu care nu coboară, ci urcă acum la Cel cu care chiar dacă a fost uneori în dispută, n-a fost niciodată în ceartă.

Și acum aș vrea să ascultați ceea ce aș vrea să socotim ultimul mesaj al lui Constantin Noica, pe care l-am ales din unul din eseurile lui, intitulat "*Sunt de față*". Parcă acum, mai mult ca oricând, mărturisirea lui că nu e plecat, ci *e de față*, e cu noi, ne mângâie și ne dă încredințarea dăinuirii în viață și în moarte. Și l-a luat drept model pe Alioșa Karamazov din cunoscutul roman al lui Dostoievski. Aș vrea să vi-l reamintesc, pentru a fi și mai evidentă rudenia spirituală dintre acesta și Noica și, poate, și o explicație a hotărârii lui ca măcar postum să intre în tagma lui Alioșa. Citez din Noica: "*Alioșa Karamazov nu se speria. El singur, neprihănitul azvârlit într-o lume de păcătoși, nu se speria de păcatele lor. Ei între ei se indignau, ei față de ceilalți nu-și puteau reține dezgustul. Alioșa singur nu se indignează. Câtă ipocrizie, cititorule, scrie Noica, în inimile noastre, atunci când facem altfel decât Alioșa Karamazov! Toate ne scandalizează, nelegiuirile indivizilor și ale neamurilor, urâtenia morală a unora și inexistența morală a altora, numai de noi înșine nu izbutim să ne scandalizăm*".

Până aici Noica despre Alioșa Karamazov, cel pur, acela care n-are ochi pentru impuritățile celorlalți. Ochiul bun vede numai binele. Ce portret

magistral i-a creionat Noica, dezvăluindu-ne astfel preferințele sufletului său, calitatea sufletului său.

Și iată-l acum pe el însuși. Noica, lăsându-ne din sine și despre sine, un fel de testament către noi toți prietenii lui și către toți cei care îl vor mai auzi. Nu. În fapt nu e un testament. Dar ar putea fi foarte bine un testament. E atât de actual! E atât de *astăzi*! Și veți simți toți acest *astăzi* când ne vorbește din sicriu, cu simț profetic și cu inimă bună.

Îl voi citi eu în locul lui, dar imaginați-vă că vi-l citește el, iată-l:

“Vă iubesc așa cum sunteți, cu tot ce e viu și tot ce e, prin moarte, încă mai viu în rosturile voastre. Voi sunteți partea mea de istorie, sunteți partea mea de eternitate. Dacă nu v-aș iubi așa cum sunteți, ce aș face din dragostea mea? Dacă n-aș înțelege, vedea și nădăjdui în voi, în ce altceva aș nădăjdui și înțelege? Voi mă trimiteți dincolo... adică atât de adânc în inima voastră, încât regăsesc toate izvoarele pe care o nebunie arzătoare le secase la suprafață. Vă înțeleg, chiar când nu știu să vă tălmăcesc sensurile, vă iubesc, chiar dacă îmi dușmăniți idealurile. Și întocmai lui Alioșa Karamazov, pe care toți îl simțeau alături de ei, aș vrea să simțiți că vă stau aproape. Că sunt de față”. (Sunt de față, în Adsum, p.1)

Îl vom petrece acum pe ultimii metri de drum pe pământ, după care își va începe o nouă viață Dincolo. Ce va mai face Dincolo, căci nici acolo nu va avea stare și răgaz, vom vedea la vreme.

Î.P.S. Antonie Plămădeală 17

Pentru toate câte va fi greșit, ca om în trup fiind, unora dintre noi și lui Dumnezeu, să zicem toți după rânduială – un cuvânt care îi plăcea: *rânduială* - să zicem cu credință și cu iubire mai multă decât i-am putut arăta în viață: Dumnezeu să-l ierte și să-l numere cu dreptii în Împărăția Sa. Amin.